

BUITENLAND

BRIEVEN UIT AMERIKA

DOOR L. H. LOEB. D.D.S., BOSTON

Wanneer het geweten van een brievenschrijver gaat knagen, weet hij meteen al dat het te laat is. Maar sinds mijn laatste brief heb ik in de zomer genoten van een lange vakantie in de bergen van Colorado en van een „ontdekkingsstocht” door Californië. Wanneer men dit land doorkruist van de ene oceaan naar de andere, wordt men zich pas bewust hoe groot het is. En ook hoeveel natuurschoon het bevat.

In Colorado brachten wij enige tijd door te Aspen. In de winter is dit een belangrijk ski-centrum; 's zomers is het bekend door een op hoog peil staand muziekfeest. Over de plaats zelf zouden boekdelen zijn te schrijven: eens, dat wil zeggen omstreeks 1880, was het stadje het middelpunt van de zilvermijnen, maar nadat het zilver zijn prijs niet meer opbracht, werd de plaats een „ghost-town”. In 1930 werd Aspen opnieuw ontdekt, ditmaal als een ski-oord, en sindsdien is de stad weer levend en bewoonbaar gemaakt. In 1946 werd het zomerseizoen geopend door Dr. ALBERT SCHWEITZER, met een Goethe-herdenking.

In Memoriam A. EDEL

In december j.l. trof ons *allen* de zware slag van het overlijden van ARIAN EDEL. Misschien mag ik aan de treffende woorden, die collega MARGADANT aan zijn heengaan wijdde, nog een paar zinnen toevoegen.

EDEL was mijn chef in het Militair Hospitaal te Utrecht in 1916, en eigenlijk gezegd zijn daarna, tot 1940, onze paden nooit gescheiden geweest. In het A.T.V.-bestuur, het Hoofdbestuur van de Maatschappij en in het Dagelijks Bestuur van deze organisatie was hij mijn trouwe compagnon.

EDEL pleegde altijd *overleg*, met de klemtoon op de eerste lettergreep. En zijn overleg en zijn tact zijn voor de professie en voor de collega's van grote waarde geweest. Na de oorlog, bij mijn diverse bezoeken aan Nederland, was het altijd een groot genoegen, deze oude vriend de hand te drukken en met hem over oude tijden, over de kinderen en over alles en nog wat te praten. Helaas, dat is voorbij . . .

In Memoriam Dr. KARL W. KNAPP

In de ouderdom van 72 jaren is KARL KNAPP overleden. Voor Nederland was hij geen onbekende: in 1946 maakte hij deel uit van de Ivory Cross Expedition, en zijn lessen maakten zulk een indruk, dat zijn naam verbonden werd aan een studieclub.

KNAPP ontvouwde zijn voortreffelijke kwaliteiten in het bijzonder op het gebied van kroon- en brugwerk. Enige tijd doceerde hij aan de New York University en gedurende een lange reeks van jaren was hij een gezochte spreker en demonstrator in en buiten Amerika. Ik ben hem dankbaar voor alle steun die ik van hem mocht ondervinden, zowel bij de voorbereidingen als in het verloop van de cursussen van de Ivory Cross Expedition. Hij verwierf toen veel vrienden in ons land, die met mij zijn nagedachtenis in ere zullen houden.

Aantal tandartsen in de Verenigde Staten

Onlangs een toename van 5.000 tandartsen sinds 1930 is de ratio van 1 tandarts op 1.728 inwoners teruggelopen tot 1 op 2.168.

De kosten van de tandheelkundige opleiding zijn dusdanig gestegen, dat hulp van regeringswege of van particulieren nodig is, wil men verhinderen dat in de komende 20 jaren een zeer groot tekort zal ontstaan.

Wanneer men bedenkt dat de aanstaande tandarts eerst zijn bachelor's graad moet behalen – wat een studie van vier jaar vergt – en dat er daarna nog eens vier jaren „dental school” bijkomen, dan betekent dit dus dat met de totale opleiding acht jaren tijd en tevens acht jaren collegegeld zijn gemoeid. Weliswaar zijn „officieel” niet meer dan twee jaren voorstudie nodig, maar aangezien toelating tot de „dental school” een keuze-kwestie is (er zijn altijd veel meer kandidaten dan beschikbare plaatsen) begrijpt men dat zij die een bachelor's graad bezitten, een veel betere kans maken.

De collegegelden zijn geleidelijk aan gestegen tot \$ 1.250 of zelfs \$ 1.500 per jaar, dit loopt dus in 8 jaren op tot \$ 10.000 of meer. Wanneer men daarbij voegt de onkosten voor boeken, instrumenten en levensonderhoud, dan mag men aannemen dat het totale bedrag niet ver van \$ 25.000 afligt. Voor veel ouders, en zeker ook voor de studenten zelf, die in vrije uren en vacaties met hard werken trachten, er iets bij te verdienen, wordt dit een ontzettend zwaar financieel probleem.

Bovendien, wil men meer studenten aantrekken, dan dient ook het aantal scholen te worden uitgebreid. Dit betekent niet alleen hoge financiële offers, doch tevens de moeilijkheid, de nodige leerkrachten te vinden.

Wat besteedt het Amerikaanse publiek aan tandheelkundige hulp?

Het is wellicht leerzaam na te gaan hoe de gemiddelde Amerikaan zijn geld uitgeeft.

Van iedere 100 dollars wordt \$ 0,84 besteed aan *tandheelkundige hulp*, \$ 1,06 aan *ziekenhuizen*, \$ 1,86 aan *medische hulp*, \$ 1,96 voor sigaren en sigaretten, \$ 2,32 voor bier en whisky en \$ 1,57 voor de bioscoop.

Terwijl de prijzen sinds 1935 met 91,5% stegen, werden de tarieven voor tandheelkundige hulp slechts met 76,1% verhoogd.

De duurte van alcoholische dranken en rookartikelen is nooit aan zulke scherpe kritiek onderhevig als de kosten van mondsanering. En hoever zinkt de tandheekunde in het niet, wanneer de kosten van cosmetische middelen in het geding zijn!

Is tandheelkundige hulp verzekeraar?

Wij moeten al weer heel wat jaren in onze herinnering teruggaan om te komen tot een uitspraak van collega VAN HOEVE, die naar aanleiding van de discussies over dit onderwerp stelde, dat tandheelkundige hulp is te vergelijken met een brandend huis: beide zijn onverzekerbaar. Of dit voor de tandheekunde nog zo geldt, is overigens de vraag. Dr. EDWARD J. RYAN, schrijver van het lezenswaardige boekje: „Psychobiologic Foundations in Dentistry” en redacteur van het Tijdschrift „Oral Hygiene”, tracht er in het julinumnummer 1957 van genoemd periodiek een antwoord op te geven. Hij vestigt de aandacht op het grote succes van de „Blue Cross” en „Blue Shield”, organisaties, die verzekeren tegen ziekenhuis- en dokterskosten. In New York is men nu begonnen met het „Green Shield Plan for Dental Care”.

RYAN brengt het algemene principe van verzekeren in herinnering, nl. dat de actuaris

van een verzekeringsmaatschappij in staat is ongeveer te voorspellen, hoeveel huizen er per jaar in brand zullen opgaan, hoeveel auto-ongelukken er zullen plaatsvinden, etc. Natuurlijk kan hij *niet* voorspellen, *wiens* huis zal verbranden of *wie* een auto-ongeval zal treffen. Maar de statistieken en zijn eigen ervaring helpen hem bij het vaststellen van de hoogte der premies.

Dit is natuurlijk geen nieuw gezichtspunt: reeds in 1939 heb ik dit in het boekje: „Tandheelkunde en de organisatie van Tandheelkundige Hulp” op blz. 20 in verband met de ons beroep beschreven.

De wijze waarop RYAN dit vraagstuk nu echter benadert, is wel heel anders. Hij gaat ervan uit dat de candidaat-verzekerden eerst dienen te worden overtuigd, dat zij, door zich groepsgewijs te verbinden, een aanzienlijke besparing op hun tandheelkundige budget tegemoet kunnen zien. Maar de actuaris heeft intussen nog niets om op te bouwen. Hij zal geduld moeten oefenen totdat voldoende gegevens ter beschikking komen.

Het „Green Shield Plan” is een gelimiteerd plan. Verstrekkt worden: profylaxe, röntgenonderzoek, conserverende tandheelkunde *zonder* gebruik van kostbare metalen en extracties. Prothetische voorziening valt er buiten.

RYAN acht het verstandig met een beperkt schema te beginnen. Zodra men voldoende ervaring heeft opgedaan, kan men er uitbreiding aan geven. Wat de ondernemers van tandheelkundige verzekeringen echter wel onder ogen dienen te zien, is, dat verzekeringen tegen ziekten of brand in de aandacht van het publiek heel wat meer prioriteit bezitten. Zeker: er zijn uitgaven voor tandheelkundige hulp die hard aankomen, maar een ramp betekenen zij in het algemeen toch niet.

In verband hiermee mag nog worden vermeld, dat in de Verenigde Naties een plan is aangenomen voor 3.500 leden van het personeel en hun families. De kosten worden gedeeld door de leden en de organisatie.

Secretaris DAG HAMMARSKJÖLD zeide dat, hoewel de kosten van tandheelkundige behandelingen minder acuut (zij het wel veelvuldiger) zijn dan de medische uitgaven, zij niettemin een hevige druk op het budget kunnen uitoefenen.

De status van de mondchirurgie

In de „New England Journal of Medicine” geeft Prof. KURT THOMA zijn zienswijze weer met betrekking tot de status van de mondchirurgie. Volgens hem dient de mondchirurg *in de eerste plaats* tandarts te zijn en stellig moet het *niet* zijn ambitie wezen, de geneeskunde uit te oefenen. THOMA beschouwt de mondchirurgie als een specialisme van de tandheelkunde en in Amerika is het dan ook zó, dat alle post-graduate cursussen, evenals de praktijk-training uitsluitend worden gegeven *in en door tandheelkundige instituten*.

Medische scholen of ziekenhuizen hebben zich hiermede nooit bemoeid: zij laten dit belangrijke deel van de gezondheidszorg *geheel* over aan de beoefenaren van de tandheelkunde.

Voor de „ouden van dagen”

Wij worden ouder! Het is langzamerhand wel algemeen bekend dat mannen 20 jaren langer leven beschoren is dan in vroegere generaties, vrouwen zelfs 23 jaren.

Doch dit verschijnsel roept onmiddellijk nieuwe problemen op en één ervan is de verstrekking van goed-gebalanceerde maaltijden. Men heeft rekening te houden met

Buitenland

het lichamelijk zwakker worden van oudere personen; bovendien kunnen hartgebreken, diabetes, maag-darmklachten en – niet te vergeten – de toestand van het gebit ongunstige factoren betekenen.

Intussen is het ook van groot belang dat een maal er aantrekkelijk uitziet, en is men in zijn jonge jaren met grote eetlust op een „beefsteak” aangevallen, de ouden van dagen nu zijn net zo gelukkig met een smeuge portie gehakt.

In Engeland is men in „Alms House” begonnen met de inrichting van gemeenschappelijke keukens en fleurige eetzalen; dit voorbeeld is opgevolgd door kerkelijke organisaties en verbonden als die van de Vrijmetselaren, Odd Fellows, enz. In Philadelphia brengt men thans het voedsel, medisch gekozen en toebeleid, naar huizen en kamers. „*Meals on Wheels*” is de goed gekozen naam!

Tot besluit nog een vraag op minder ernstig niveau: wat voor liefhebberijen hebben redacteuren en auteurs van tandheelkundige literatuur? Van de beherend redacteur van ons Tijdschrift is het wel bekend dat hij zijn redactorale zorgen (tijdelijk) vergeet wanneer de biljartbal op het groene laken rondspringt. Voor Dr. RODRIGUES OTTOLENGUI, die van 1896 tot 1937 hoofdredacteur van de „Dental Items of Interest” was, bestond de hobby uit het schrijven van „detectives”. Het schijnt wel dat OTTOLENGUI ook op dit gebied het zijne gepresteerd heeft. Opent deze wetenschap wellicht perspectieven voor onze eigen redacteuren?

Boston, mei 1958

VERENIGDE STATEN

De aandacht, die de gevaren, verbonden aan de toepassing van röntgenstralen in de laatste tijd hebben gekregen, vooral ook in de lekenpers, heeft er toe geleid dat lokaal van tandheelkundige zijde initiatieven zijn ontwikkeld om dit gevaar zoveel mogelijk te keren.

Men heeft de plaatselijke tandartsen voorgelicht en gewezen op het nut van zeer gevoelig filmmateriaal. Voorts werden zij in de gelegenheid gesteld aluminium filters te gebruiken, waardoor het mogelijk is plm 50% van de korte, zachte stralen te filtreren welke het meest schadelijk zijn voor de zachte weefsels, en het minste effect hebben voor de röntgenopname. Door het gebruik van een looddiafragma kan voorts het bestraalde oppervlak bij de patiënt worden verkleind. Met weinig moeite en kosten kan de hoeveelheid straling voor de patiënt worden gereduceerd tot 20-30% van de tot heden gebruikelijke.

ENGELAND

National Health Service

Omstreeks juli 1958 zal een groot aantal practici tien jaar aan de N.H.S. hebben medegewerkt. Wanneer zij alsdan de 60-jarige leeftijd hebben bereikt, kunnen zij volgens de heersende regeling recht op pensioen laten gelden. Willen zij desondanks de praktijk nog voortzetten, dan is zulks mogelijk, maar dit gaat ten koste van zekere kortingen op het pensioen.

Verwacht wordt echter dat veel tandartsen-medewerkers aan de General Dental Service na juli de praktijk zullen neerleggen en daardoor het ernstige tekort aan mankracht nog zullen doen toenemen.

J. Am. D. Ass. 56 : 553, 1958